

Vechtstromen van de Toekomst

Verdiepend document Fase 1

Verdieping op financiën, inhoud en urgentie

Inhoud van het document

Dit verdiepende document bestaat uit de financiële presentatie die gegeven is op 19 november 2025 tijdens een Themabijeenkomst met het AB en de verdiepende presentatie gegeven tijdens de Peildag op 21 januari 2026.

Dit document is gebaseerd op bevindingen uit fase 1 van Vechtstromen van de Toekomst en vormt de inhoudelijke en feitelijke basis voor de volgende fasen die in 2026 zullen worden doorlopen.

Leeswijzer

Deel 1 van dit document, slides 3 tot en met 37, betreffen de dia's en achterliggende informatie van de financiële presentatie;

Deel 2 van dit document, slides 38 Tot en met 69, betreffen de dia's en achterliggende informatie van de verdiepende presentatie.

WATERSCHAP vechtstromen

Vechtstromen van de Toekomst

Inzicht in huidige begroting & korte vooruitblik

AB-themabijeenkomst 19 november 2025

Doel van deze presentatie

- Geven van inzicht in:
  - opbouw huidige begroting
  - Grootste kostenposten
  - beïnvloedbaarheid begroting
- Vooruitblik verwachte ontwikkelingen

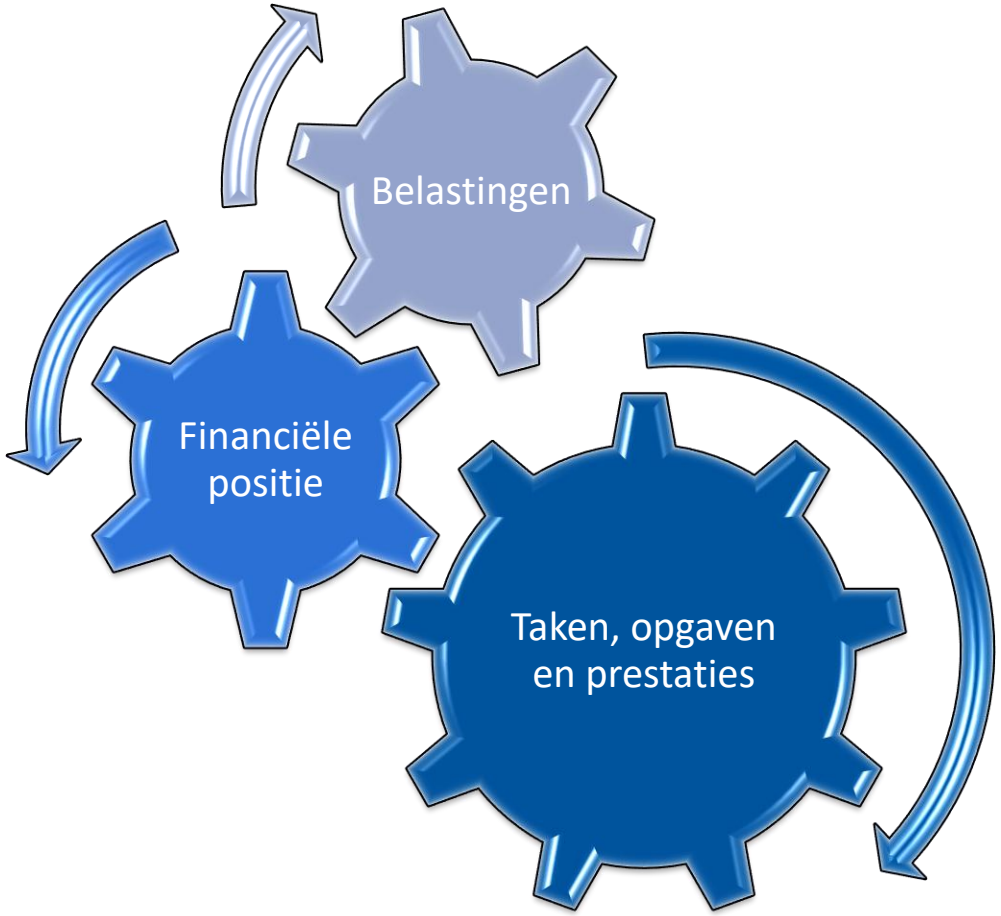
Inhoud Deel 1 – Financiële presentatie

1. Duurzaam financieel beleid
2. Inzicht in opbouw begroting
3. Opgaven die op het waterschap afkomen
4. Financiële vooruitblik
5. Vervolg

Duurzaam Financieel beleid

Kaders waarbinnen we financieel opereren

Duurzaam financieel beleid

Definitie:

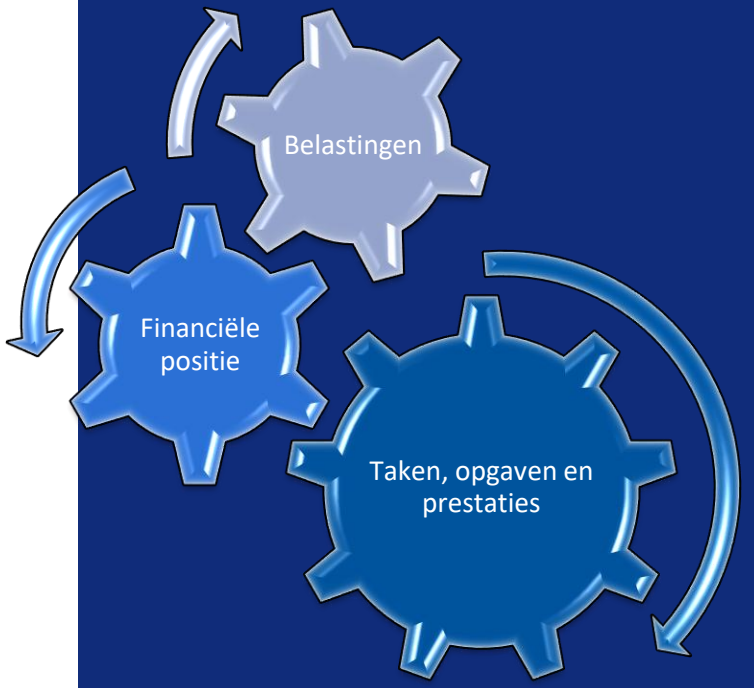
Het verrichten van (wettelijke) taken en opgaven bij een structureel sluitende exploitatiebegroting, een bestendig investeringsvolume met een aanvaardbare schuldpositie, tegen een maatschappelijk aanvaardbare lastendruk voor huishoudens en bedrijven en voldoende reserves in relatie tot het risicoprofiel, waarbij dit wordt beschouwd over een periode van tien jaar.

We volgen indicatoren rondom lastendruk, schuld, bezit en risico’s.

Duurzaam financieel beleid

Indicatoren die we volgen:

- Gemiddelde lastendruk
- Netto-schuldquote (excl. sluitende businesscases)
- Verhouding netto-schuld t.o.v. vaste activa
- Looptijd nieuwe leningen vs gemiddelde afschrijvingstermijn
- % kapitaallasten t.o.v. totale lasten
- Weerstandsvermogen

Inzicht in opbouw begroting

en grootste kostenposten

Bouwstenen van de begroting

Vertrekpunt = exploitatiebegroting voorgaand jaar

- Structurele budgetten worden doorgetrokken.
- Incidentele budgetten opgenomen o.b.v. AB-besluitvorming.
- Eventuele aanvullende budgetaanvragen worden opgenomen en voorgelegd aan het AB ter besluitvorming.

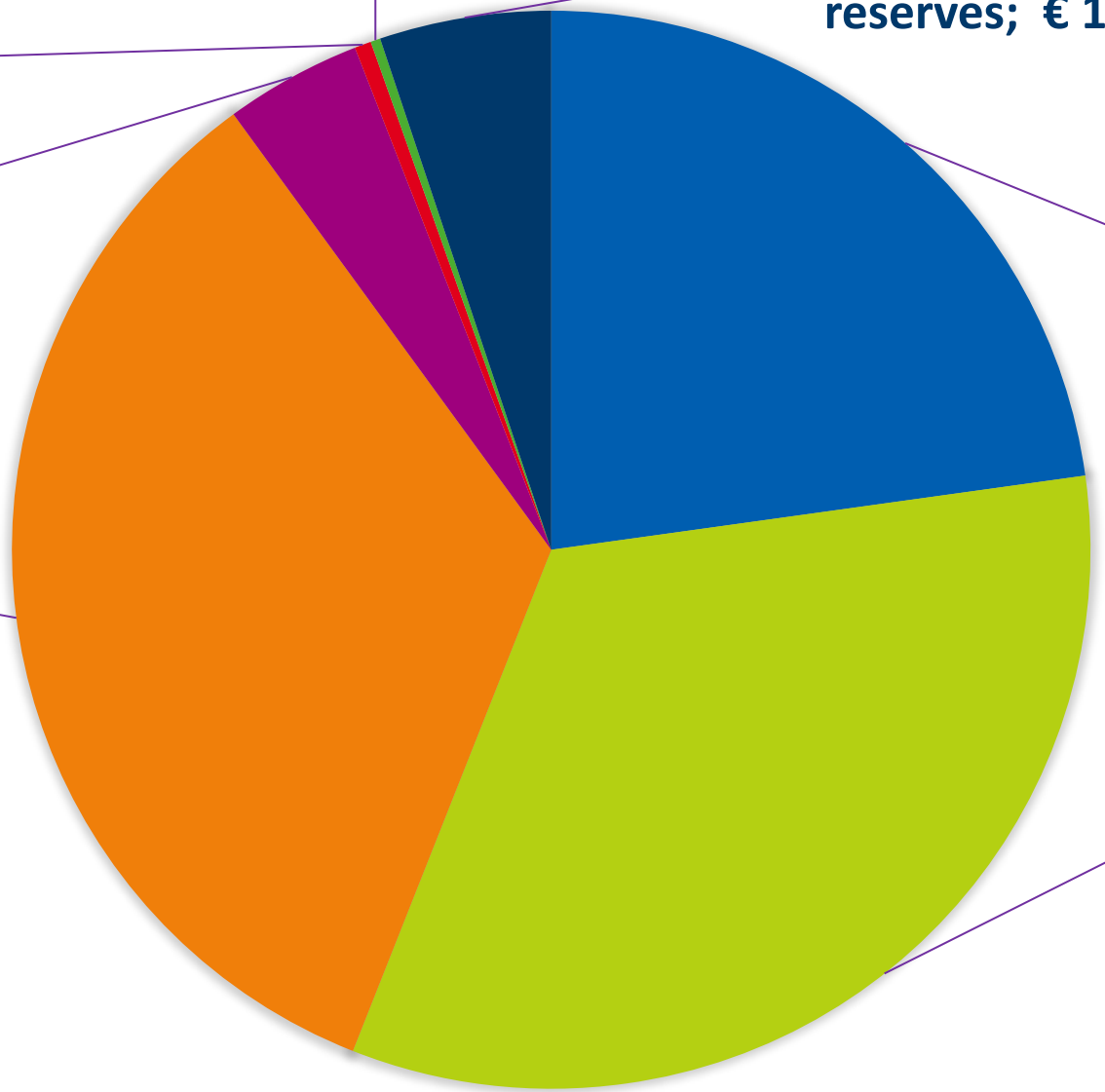
Exploitatiebudgetten worden aangepast voor prijsstijgingen op basis van parameters:

- Personeelskosten: CPB – loonvoet sector overheid + 1% loonontwikkeling
- Rentelasten: Rentestand NWB + 0,5% per begrotingsjaar
- Overige budgetten: CPB – consumentenprijsindex

Investeringsbegroting wordt jaarlijks opnieuw bekeken op basis van de investeringsopgave van het waterschap. Dit vertaalt zich via ‘kapitaallasten' (rente en afschrijvingen) terug in de exploitatiebegroting.

Begroting 2026 – Kosten € 241 miljoen

(bedragen x € 1 mln)

Rente en afschrijvingen – € 55 miljoen

Afschrijvingen € 42 miljoen

In 2025 schrijven we € 42 miljoen af op investeringen uit het verleden. Hiermee wordt de boekwaarde van reeds bestaande eigendommen van het waterschap verlaagt (RWZI's, servers, panden, gemalen, etc.)

Gemiddelde afschrijvingstermijn: 25 jaar

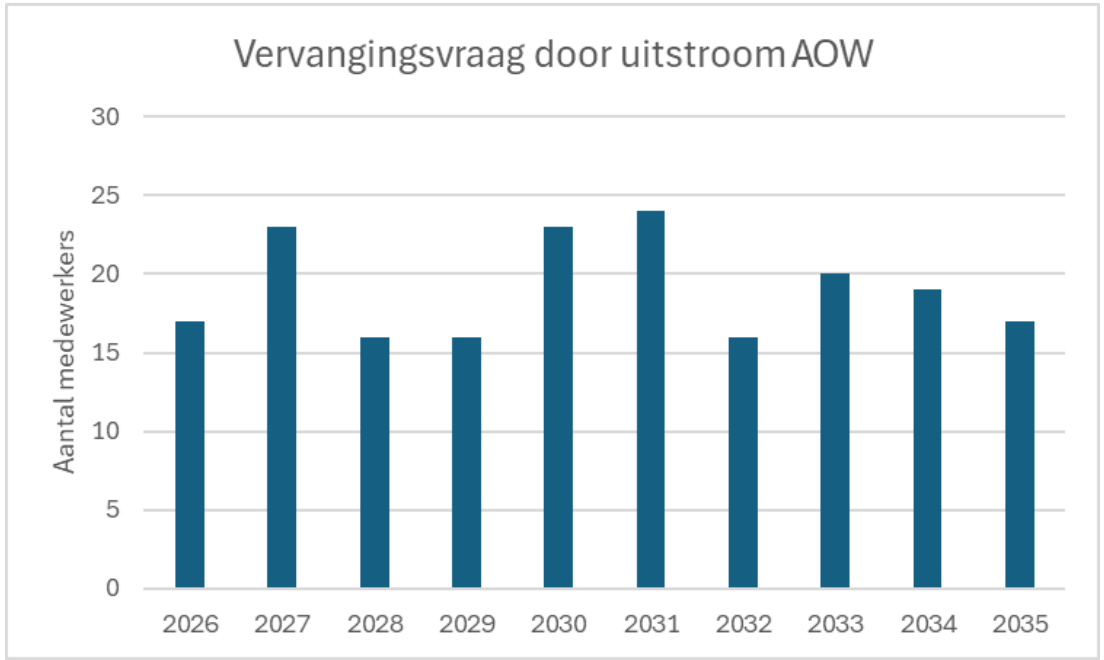
Rente € 13 miljoen

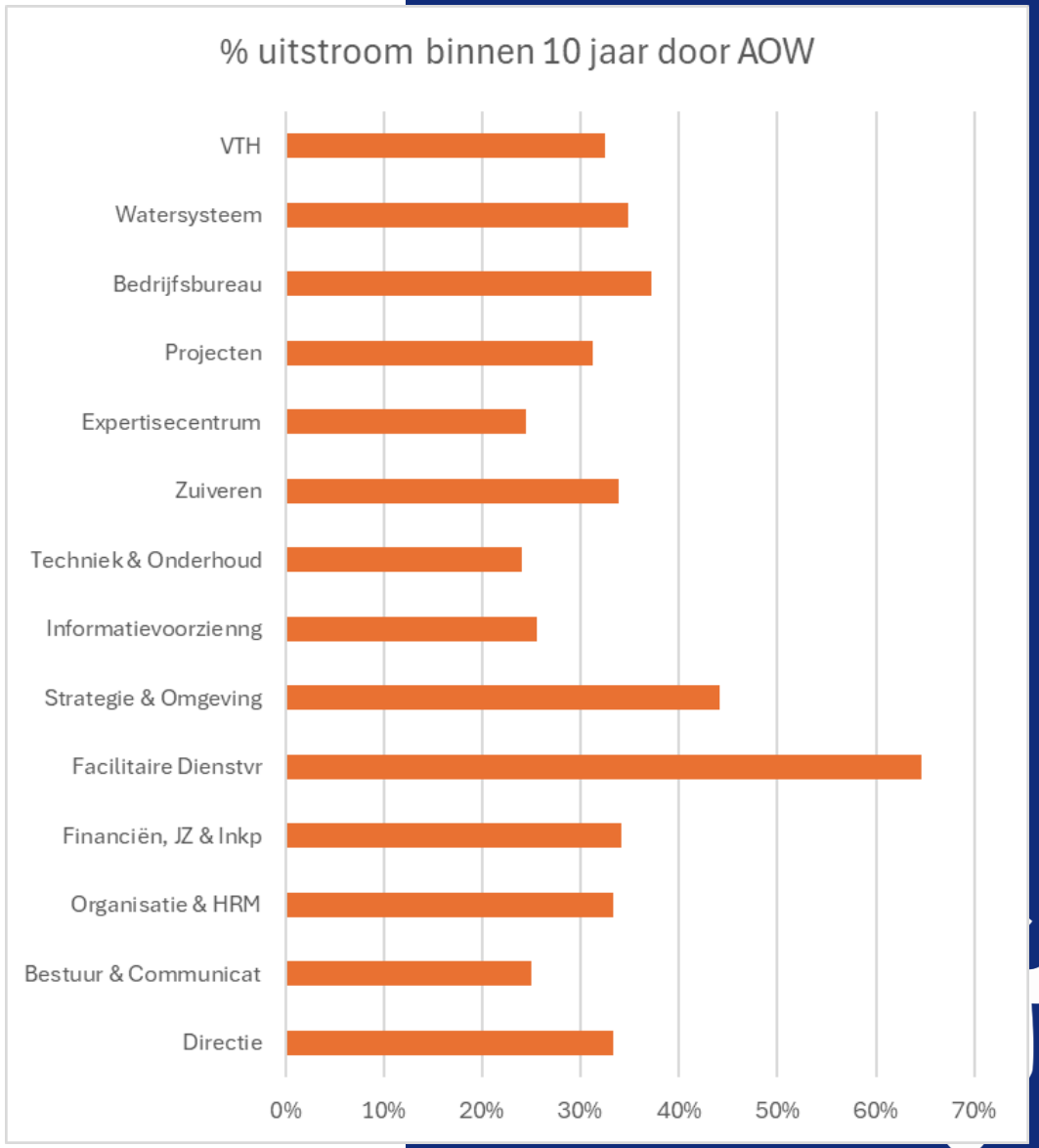
In 2026 wordt voor € 108 aan nieuwe leningen aangetrokken en lossen we € 20 miljoen af op bestaande leningen.

Eind 2026: € 584 miljoen aan leningen open staan.

Personeelslasten - € 80 miljoen

- **Salaris- en sociale lasten** (€ 69 miljoen)
- **Inhuur derden** (€ 4 miljoen)
- **Overige personeelslasten** (€ 7 miljoen)
- Vervangingsvraag komende 10 jaar:
  - 1/3e van het personeelsbestand (AOW).
  - Gemiddeld 6,5 % per jaar (regulier verloop).

Overige goederen en diensten – € 82 mln

Veel verschillende uitgaven

- Beheer- en onderhoudskosten (€ 31 miljoen)
- Werk via verbonden partijen (€ 16 miljoen)
- Energiekosten (+ belasting) (€ 10 miljoen)
- Uitbestede werken (€ 9 miljoen)
- Chemicaliën (€ 4 miljoen)
- Lease vervoermiddelen (€ 2 miljoen)
- Onderzoek- en advieskosten (€ 2 miljoen)
- Verzekeringen (€ 1 miljoen)

Verder: telefoon/datakosten, accountantskosten, afvalverwerking/ afvoerkosten, stortkosten maaisel, kleine inventaris, publiciteit/ voorlichtingskosten, analysekosten, werkleding, arbo- en veiligheidsvoorzieningen, etc.

Overige uitgaven – € 24 mln

- **Toevoegingen aan reserves (€ 12 miljoen)**
  - Te ontvangen dividenden (€ 6 miljoen)
  - Tariefsegalisatie (vanuit dividendreserves) (€ 5 miljoen)
- **Bijdragen aan derden (€ 10 miljoen)**
  - HWBP (€ 7 miljoen)
  - Bijdrage uitvoering wet WOZ (€ 1 miljoen)
- **Onvoorzien (€ 1 miljoen)**
- **Toevoegingen aan voorzieningen (€ 1 miljoen)**

Inzichten

- Kapitaallasten (afschrijvingen en rente/leningen) liggen meerjarig vast → Gemiddeld 25 jaar.
- Werk via verbonden partijen hangen samen met (gezamenlijke) afspraken
- Diverse bijdragen zijn wettelijke verplichtingen, bijvoorbeeld:
  - HWBP
  - Bijdrage uitvoering wet WOZ

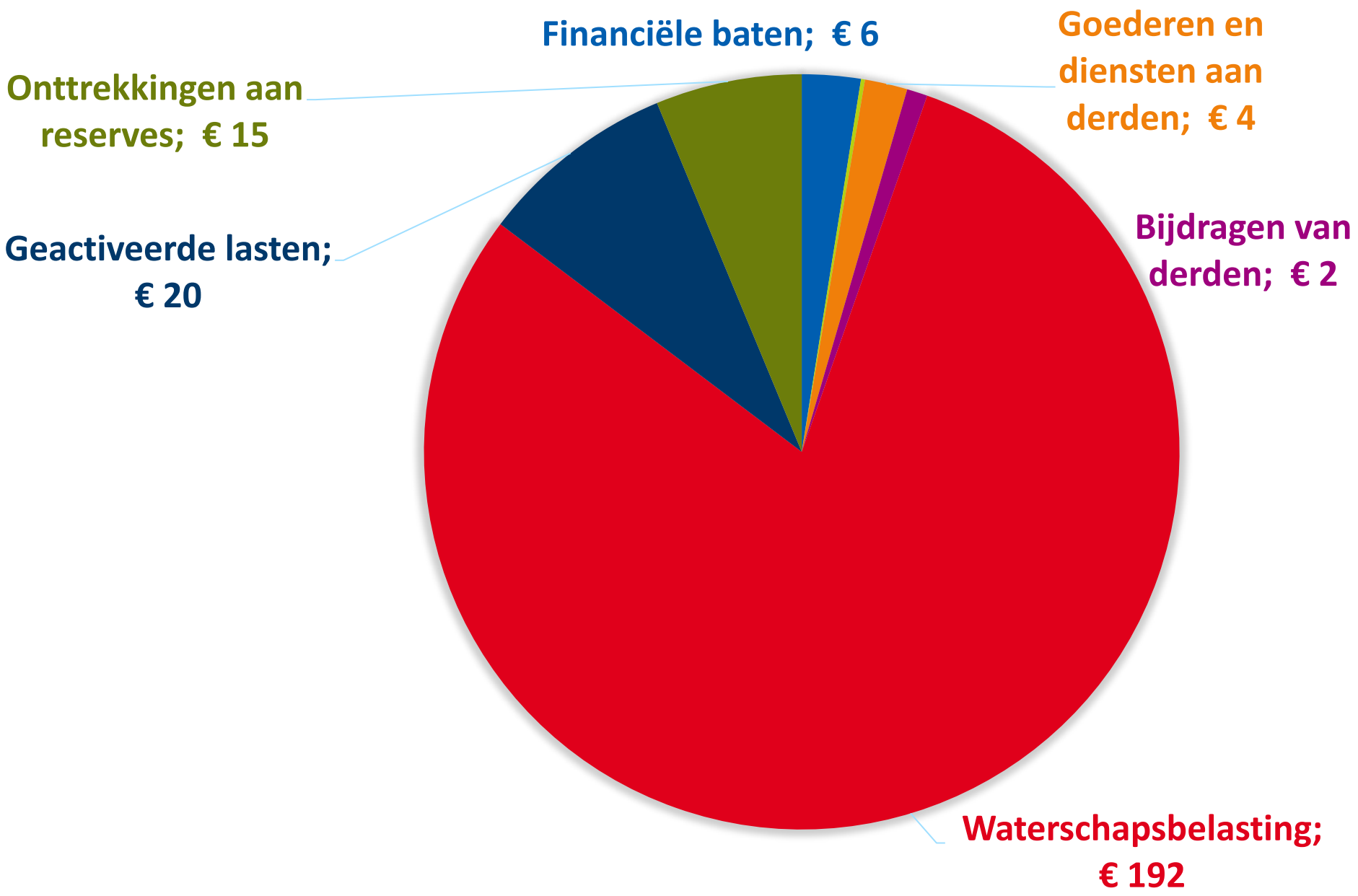
Dergelijke uitgaven beperkt beïnvloedbaar

- Groot deel van het personeel heeft een vast contract
  - Ruim 90% heeft een vaste aanstelling
  - Maandelijks gemiddeld 8 vacatures openstaan
- Een groot deel van uitgaven o.b.v. (onderhouds)contracten

Op korte termijn lastig beïnvloedbaar, op langere termijn keuzes in te maken.

Begroting 2026 – Opbrengsten € 241 miljoen

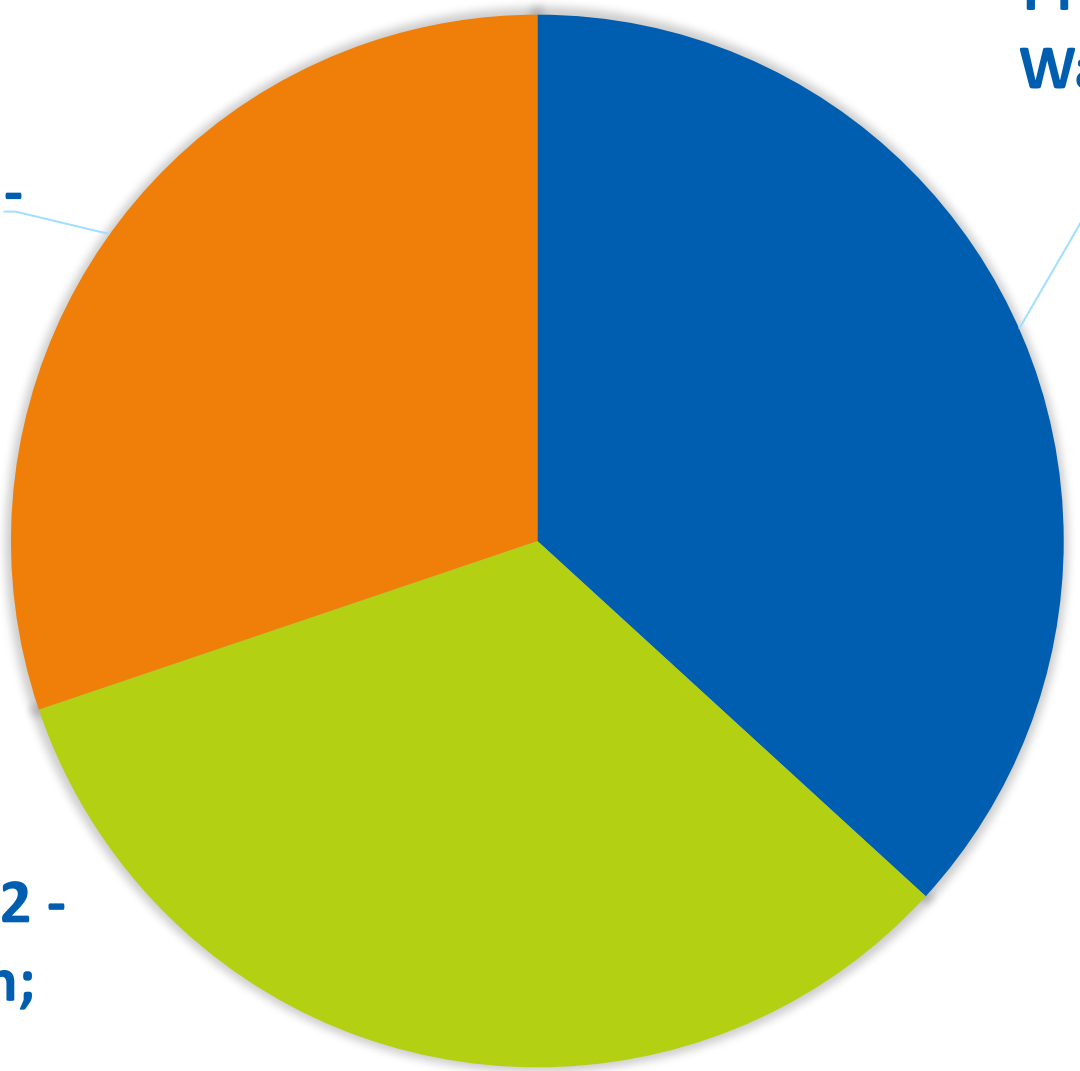
(bedragen x 1 mln)

Gemiddelde lastendrukstijging 2026: 8,2%

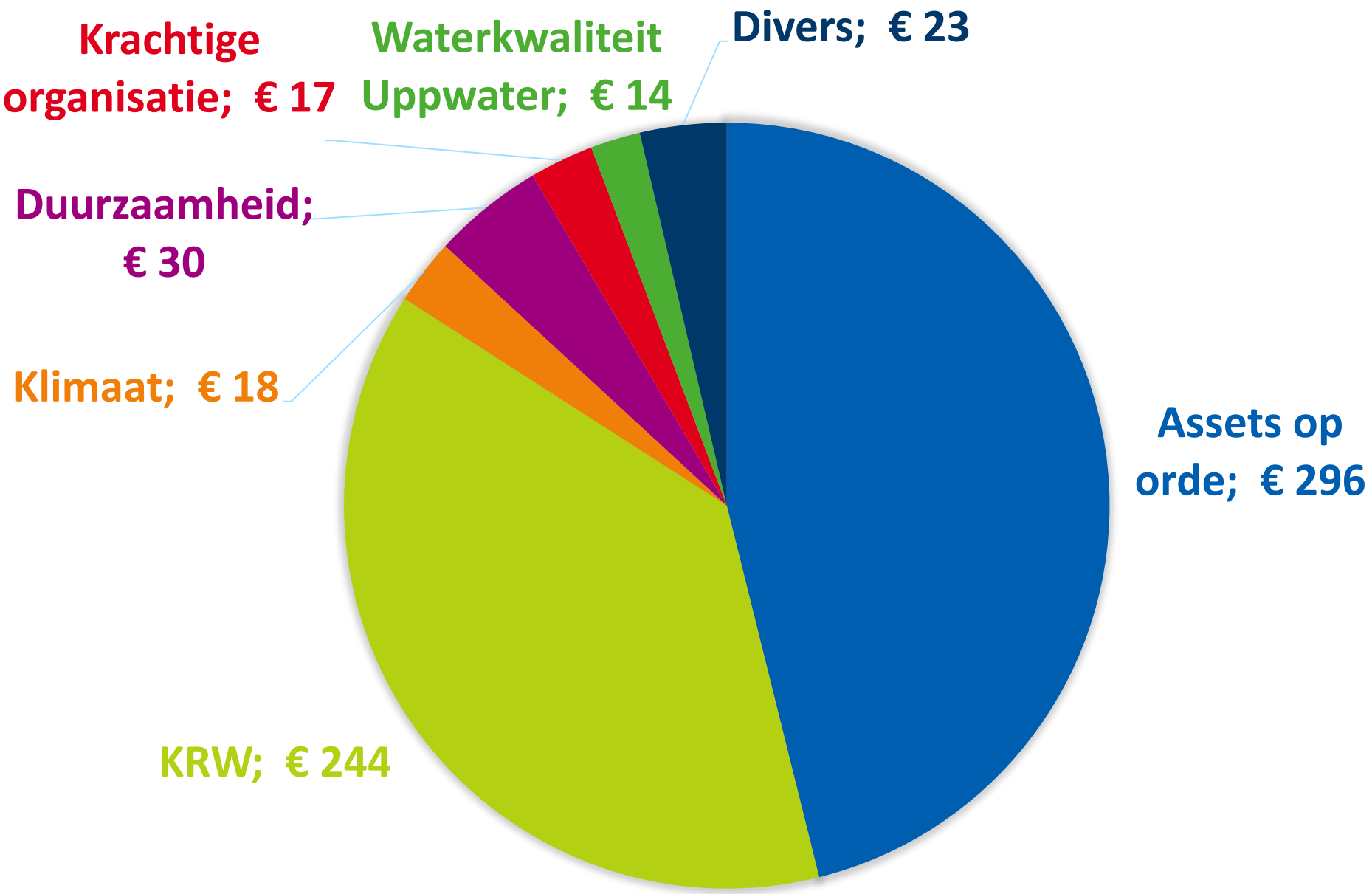
Begroting 2026 – Per programma *(uitgaven per programma)*

(bedragen x 1 mln)

Investeringsbegroting 2026-2030 (€ 641 miljoen)

(bedragen x 1 mln)

Waarvan € 41 miljoen wordt afgedekt via subsidies.

Opgaven die op het waterschap afkomen

Aankomende (grote) opgaven

- Richtlijn Stedelijk afvalwater
- 4e stroomgebied beheerprogramma (KRW)
- Klimaatopgave
- Routekaart duurzaamheid
- Fysieke en digitale veiligheid
- Implementatie data gedreven werken

Op onderdelen zijn deze opgaven op de dia's hierna al wat concreter uitgewerkt.

Daarnaast ook veel kleinere opgaven (met extra uitgaven) en kleinere voordelen (met lagere uitgaven) die niet altijd apart inzichtelijk worden gemaakt.

Er komen meer nieuwe ontwikkelingen op het waterschap af. Enkele voorbeelden:

- ‘Ruimte voor de rivier 2.0’ → Landelijke keuze waterverdeling over de grote rivieren Ruimte voor de rivier 2.0 en de gevolgen voor ons gebied
- Verstedelijkingsopgave

  (Twente (100.000+ woningen) en Drenthe (10.000 woningen))
- Deelname TvOP (Toekomst voor het ons Platteland (Overijssel) en TLGD (Toekomstgericht Landelijk Gebied Drenthe)
- Vergroten van weerbaarheid (bijv. i.v.m. geopolitieke ontwikkelingen, natuurrampen, …)

Deels liggen deze opgaven nog wat verder in de toekomst en/of zijn nog minder concreet uitgewerkt.

Richtlijn Stedelijk afvalwater

- Nieuwe EU-richtlijn die voorschrijft om ook microverontreinigingen te gaan verwijderen bij rwzi's. Richtlijn moet nog vertaald worden in nationaal beleid (min I&W)
- RWZI Enschede moet sowieso worden aangepast.
- RWZI Hengelo/Emmen nog onzeker (i.v.m. aantal ve’s) evenals lozers op kwetsbaar water (afhankelijke van definitie), bijdragen vanuit industrie en (los van wettelijke verplichting: ambitieniveau binnen stedelijk gebied).

- Inschatting investeringsbehoefte +/- € 12,5 mln per jaar vanaf 2029

Stroomgebiedbeheerplan (SGBP 4)

- Vervolg KRW, elke 6 jaar plan opstellen.
- Beschrijving van wateren, doelen en maatregelen.
- Samenhang met klimaatrobuust Vechtstromen.
  - Wat wordt het ambitieniveau?
- Planperiode is 2028-2033

- Benodigde investeringen moeten nog in beeld worden gebracht.
- Inschatting = minder grootschalige projecten t.o.v. KRW-projecten in afgelopen jaren.

Klimaatopgave

- Extremere weersomstandigheden: Nattere winters, drogere zomers, veel neerslag in korte periode.
- Nog beperkt verplichte wet- en regelgeving op dit moment.
- Verschillende ambitiesniveau denkbaar. Van ‘niks doen’ tot volledig klimaatrobuust Vechtstromen.

- Benodigde investeringen lopen daarbij sterk uiteen van beperkt bedrag per jaar, tot een forse investeringsopgave. Verwachting circa € 20 - € 40 miljoen per jaar, afhankelijk van ambitie en tempo.

Duurzaamheid

- Routekaart duurzaamheid vastgesteld in AB (9-7-2025)
  - Energieneutraal 2033 (volledige productie van hernieuwbare energie)
  - Klimaatneutraal 2050 (netto nihil uitstoot van broeikasgassen)
  - Circulair 2050 (netto geen verbruik en verlies van materialen)

- Investering/exploitatie t/m 2035 meegenomen in MJV 2026 (t/m 2030 in programmabegroting)
  - Energieneutraal: volledig opgenomen in MJV
  - Klimaatneutraal: Investeringen a € 33 miljoen na 2035
  - Circulair: Beperkt in MJV. Nog geen beeld. Nulmeting.
    - Uitgangspunt energieneutraal: gesloten business case. Voor klimaatneutraal en circulair niet per definitie.

Fysieke en digitale veiligheid

- Risico's en eisen op het gebied van informatieveiligheid en privacy nemen toe. Bijvoorbeeld 'NIS2'-richtlijn*.
- Daarnaast diverse andere initiatieven en wetgeving om veiligheid (digitaal en fysiek) te vergroten.
- In de komende jaren zal dit veel vragen van het waterschap (inhoudelijk en financieel).
- MJV/Begroting 2026:
  - € 8,4 miljoen aan investeringen (t/m 2030)
  - En structurele exploitatiemiddelen (circa € 1 miljoen).
- In de toekomst worden extra uitgaven verwacht voor:
  - fysieke veiligheid (ci € 8 mln t/m 2030):
  - Digitale veiligheid (snelle ontwikkelingen, nu € 6 mln beschikbaar)
  - Vitale infrastructuur (indien het waterschap dat wordt, € ?)

* Network and Information Security

Datagedreven werken

Digitale transformatie en innovatie.

- Als antwoord op grenzen aan toenemende opgave. Werken op basis van data om besluitvorming te ondersteunen
- In de MJV/begroting 2026 zijn middelen gereserveerd. Verwachting is dat de uitdagingen/wet- en regelgeving op dit onderwerp blijven toenemen (‘Europe’s Digital Decade’)
- Daarmee ook de kosten. Ontwikkelingen gaan snel alsook verdienmodellen. Met name de ontwikkeling van licentiekosten en dataverbruik zijn op de lange termijn onzeker.
- In de toekomst worden extra uitgaven verwacht. Tegelijkertijd is ook de verwachting dat het per saldo goedkoper zal worden. Wel verschuiving van kosten.

Financiële vooruitblik

Financiële consequenties

- Met genoemde onzekerheden is nog veel uit te zoeken en keuzes te maken op zowel de investerings- als de exploitatiebegroting.
- Toename van investeringen loopt sterk uiteen van enkele tientallen miljoenen, tot miljarden.
  - Sterk afhankelijk van te maken keuzes.
- Volgende slide geeft – zeer grove – inschatting weer van ontwikkelingen waar enigszins een beeld bij is.

- Wetende dat daarnaast nog forse PM-posten aanwezig zijn
  - (zie eerder slides waarin geen financiële vertaling aanwezig is).

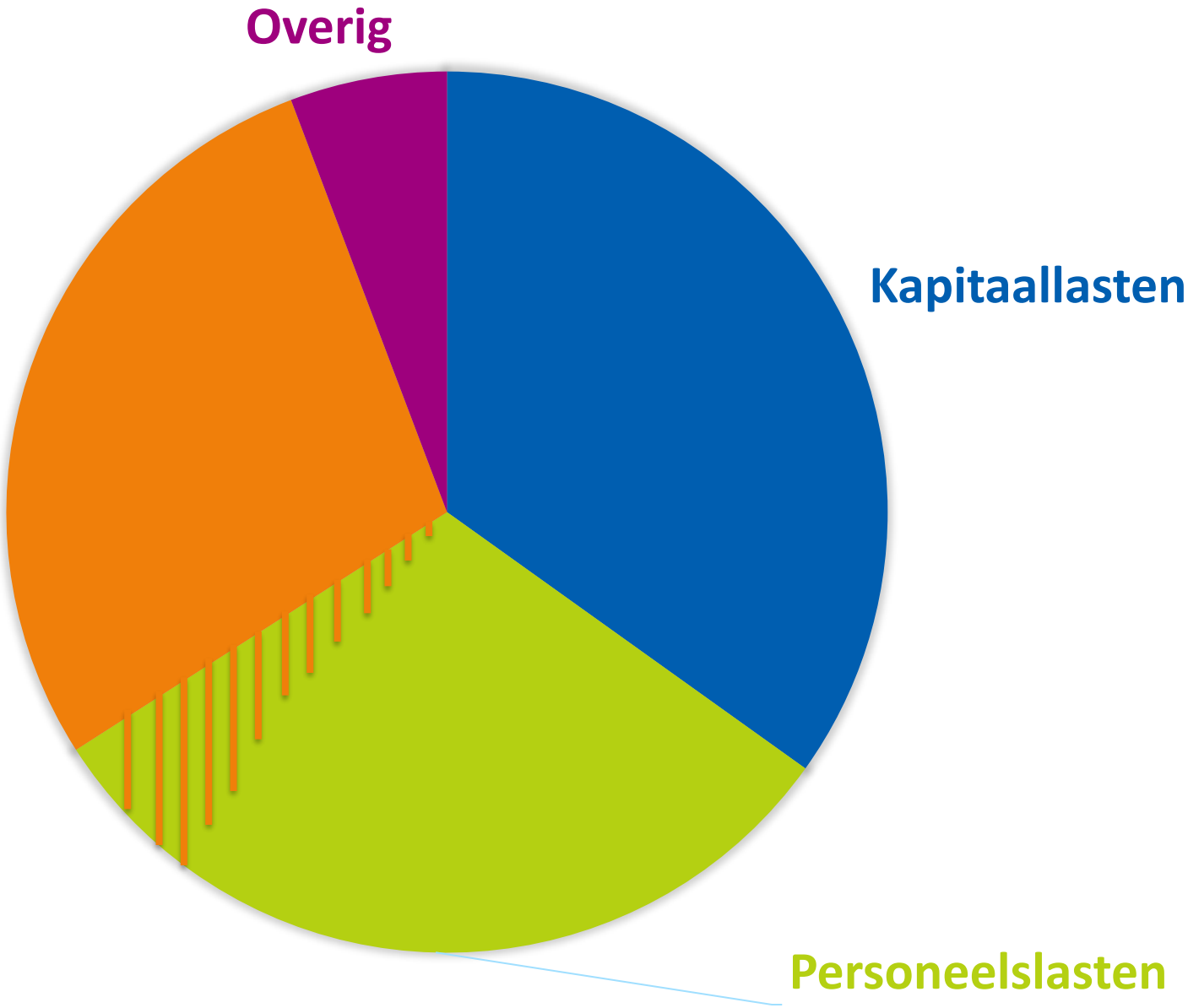
Inschatting ontwikkeling lastendruk obv opgaven

	Programmabegroting 2026-2030					Meerjarenverkenning 2026-2035				
	2026	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	**2035**
Huidig Lastendruk	8,2%	10,0%	7,6%	13,1%	7,3%	6%	3%	4%	5%	4%
Exploitatie										
Waarschijnlijk vnl. digitale/fysieke veiligheid/data gedreven werken	pm					pm				
Investeringen										
P1/2/3 (Assets op orde)	Huidige stand verwerkt in PB					Huidige stand verwerkt in MJV				
Thema's										
Klimaatadaptatie en waterkwaliteit (watersysteem)	3% + pm					12% + pm				
Waterketen, ri. Sted afvalwater	1% + pm					4% + pm				
Duurzaamheid	pm					pm				
Krachtige organisatie/digitalisering/veiligheid	pm					pm				
Totaal (circa)	**8,2%**	**11%**	**8,6%**	**14,1%**	**8,3%**	**9%**	**6%**	**7%**	**8%**	**7%**
Cumulatief	**8,2%**	**20,1%**	**30,4%**	**48,8%**	**61,2%**	**76%**	**86%**	**99%**	**115%**	**130%**

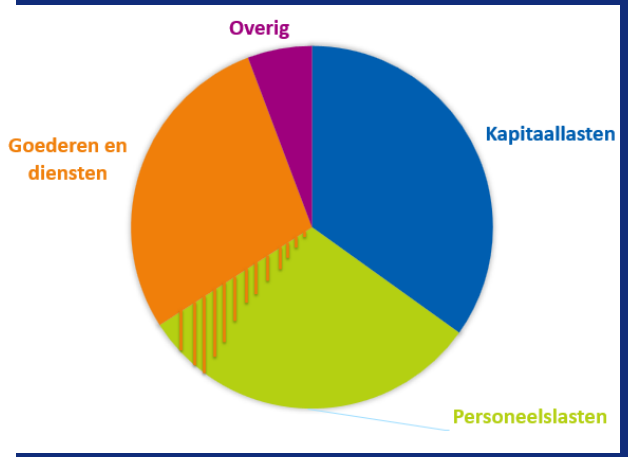
Betreft een zeer hoogover benadering.

Om de schijn van nauwkeurigheid te voorkomen, zijn eindtotalen afgerond

Begroting van de toekomst (1/3)

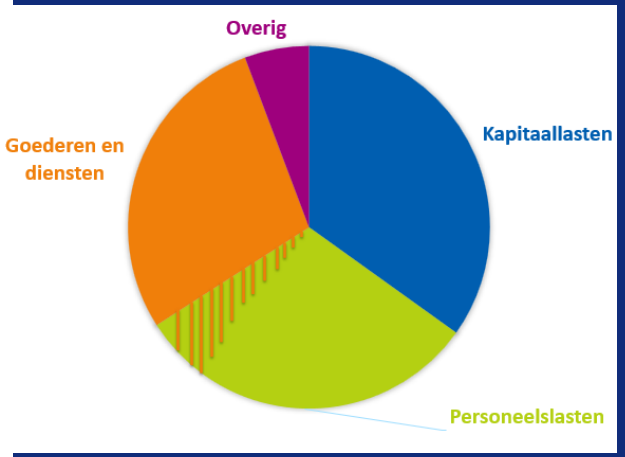

Begroting van de toekomst (2/3)

- Verwachting is dat de omvang van de begroting in de komende jaren toeneemt, naast inflatie.
- Binnen de kosten verwachting van een verschuiving:
  - Meer en omvangrijke investeringsopgave met vertaling in kapitaallasten
  - Van personeelslasten naar meer lasten voor datagedreven werken/clouddiensten/licentiekosten
- Investeringsbegroting neemt eveneens toe, o.a. sterk afhankelijk van ambities. Daarmee ook schuldpositie.
- Toenemende wet- en regelgeving leidt naar verwachting tot stijging van kosten (investeringen en/of exploitatie)
- Ook beïnvloedbaarheid van de begroting verschuift daarmee

Begroting van de toekomst (3/3)

- Monitoring van indicatoren duurzaam financieel beleid blijven overeind.
- Indicatoren monitoren vooral de relatieve verhouding tussen componenten in de begroting, bijv.:
  - Kapitaallasten vs totale begroting
  - Schuld versus belastinginkomsten
  - Netto schuld vs vaste activa
- Zolang totale begroting in dezelfde verhouding door blijft groeien zullen uitgangspunten duurzaam financieel beleid houdbaar blijven.
- Op basis van huidige doorkijk lijkt met name de component kapitaallasten, en daarmee samenhangend de schuldpositie, de komende jaren te groeien.

Vervolg

Overige aandachtspunten voor het vervolg

- € 1 miljoen stijging in exploitatie ≈ + 0,5% gem. lastendruk
- € 10 miljoen investering ≈ € 1 miljoen stijging in exploitatie ≈ *+ 0,5% gem. lastendruk & + 4 % netto-schuldquote*

- Voor ombuigingen geldt hetzelfde (-/- € 1 miljoen ≈ -/- 0,5%)

- Investeringen worden gemiddeld in 25 jaar afgeschreven.
- Voor investeringen worden leningen aangegaan met looptijd van gemiddeld 25 jaar.
  - Timing in maken van keuzes is daarmee van belang
- Krimp van het personeelsbestand anders dan via natuurlijk verloop gaat gepaard met transitiekosten.
- Uitkopen van lopende contracten zal ook frictiekosten met zich mee brengen

Vervolg

Beoogd resultaat van deze presentatie; inzicht op financiële hoofdlijnen en doorkijk – ‘door de oogharen’.

- In de vervolgfasen van het proces ‘Vechtstromen van de Toekomst’ worden ter ondersteuning van de kijkrichtingen ook aanvullende financiële inzichten gegeven.

- Zijn er specifieke onderwerpen in de huidige situatie van de begroting die u zou willen verdiepen in de 2e fase van ‘Vechtstromen van de Toekomst’?

Input en vragen n.a.v. deze presentatie kunnen via bestuursondersteuning@vechtstromen.nl worden gesteld.

Vechtstromen van de Toekomst
Verdieping op inhoud en urgentie

Peildag - 21 januari 2026

Inhoud Deel 2 – Inhoud en urgentie

Introductie

1. Samenvatting opbouw **huidige begroting** en **investeringsplanning**
2. Inzage in de **taken en opgaven:**
   - **A. Onderscheid in** wettelijke en boven-wettelijke taken
   - **B. Primaire taken**
   - **C. Ondersteunende taken**
   - **D. Financiële vertaling van de nu bekende opgaven** die de aankomende jaren op het waterschap afkomen
3. **Samenvatting en noties taken en opgaven**

Vervolgproces Vechtstromen van de Toekomst

Samenvatting van Deel 1 Financiële presentatie

Nieuwe informatie

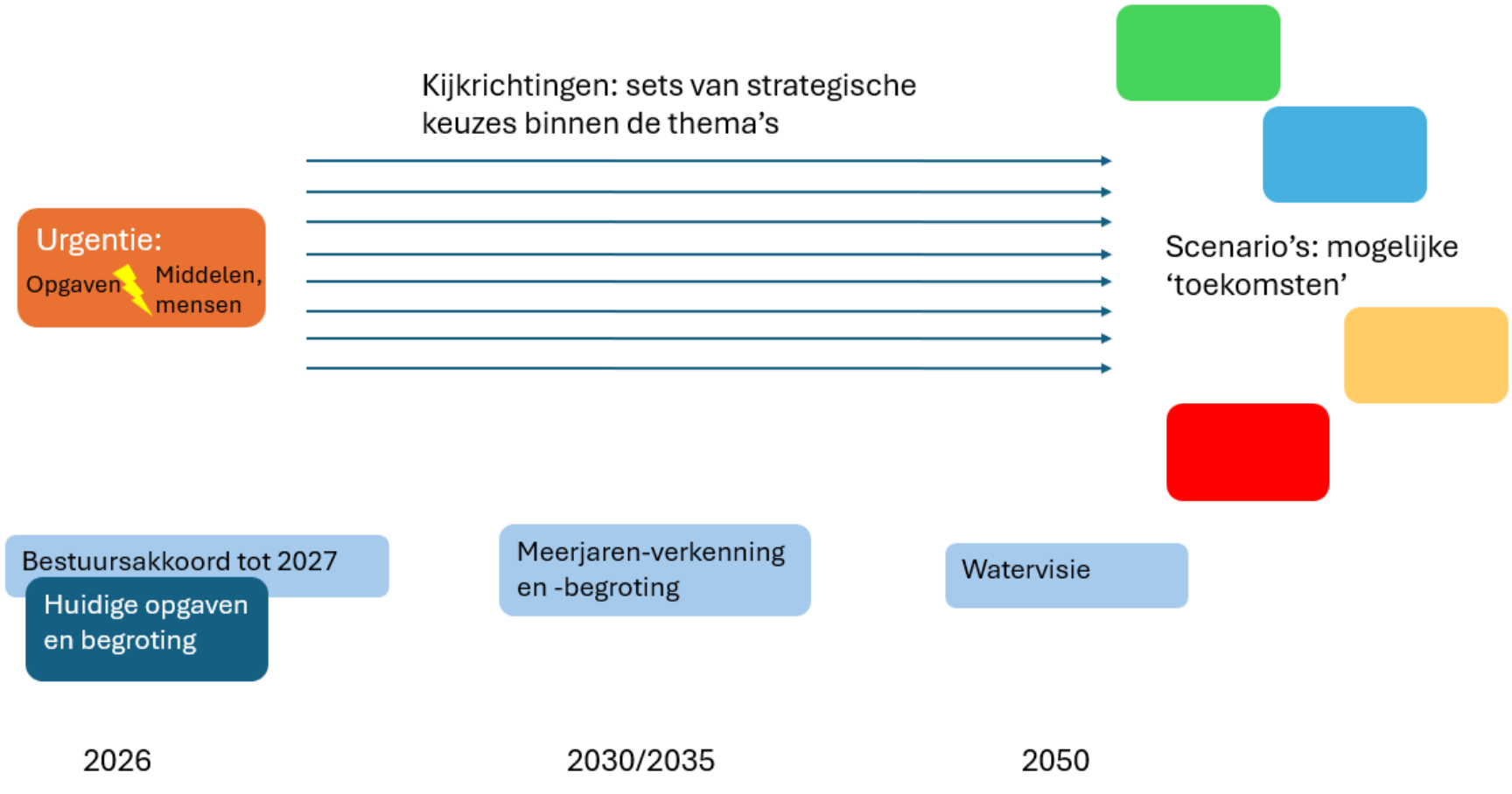
Aangevulde informatie

Introductie – waarom deze presentatie?

- **Eind fase 1** en voorbereidingen fase 2;
- **Doel fase 1**: inzicht verdiepen op financiën, inhoudelijke opgaven en urgentie;
  - Bestuur voorzien van goede informatie over omvang en betekenis van het financiële vraagstuk en de daarmee samenhangende inhoudelijke en organisatorische vraagstukken
  - Themadocument en interactie daarover met het AB. Belangrijk om de strategische keuzes binnen de thema's te kunnen bepalen (agendapunt 8)
  - Basisinformatie om op voort te bouwen in fase 2
- **Resultaat**: het voorliggende verdiepende document

Deze dia's zijn een informerende terugkoppeling hiervan

Introductie – naar kansrijke kijkrichtingen

Het richtinggevend overdrachtsdocument omvat uiteindelijk kansrijke kijkrichtingen in het licht van mogelijke toekomsten. Daarnaast mogelijk elementen van de kijkrichtingen meenemen in de begroting van 2027

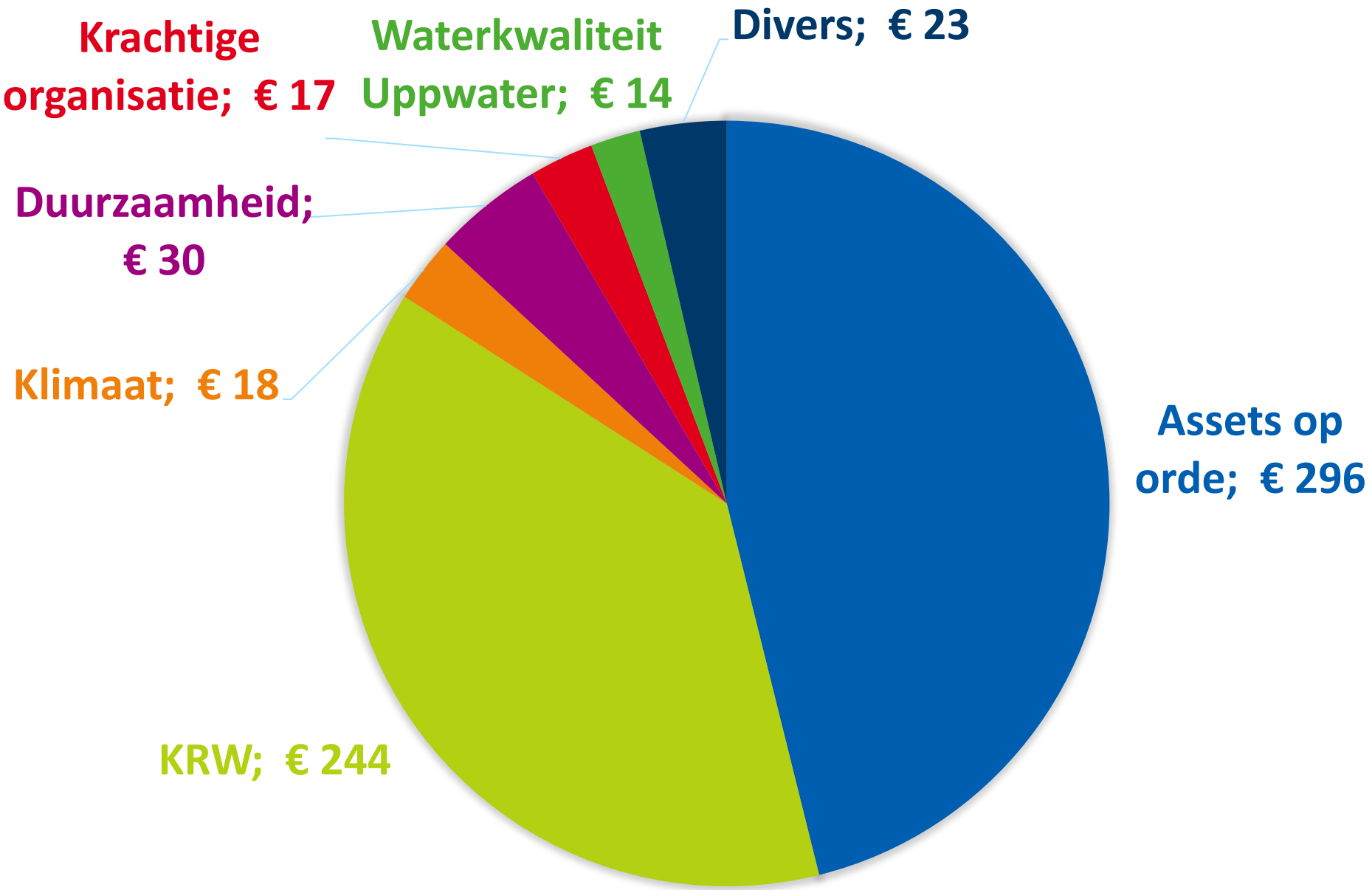
1. Opbouw huidige begroting en investeringsplanning

Enkele highlights en verdieping

Voor een uitgebreide toelichting op de financiën wordt verwezen naar deel 1 van dit document.

Investeringsbegroting 2026-2030 (€ 641 miljoen)

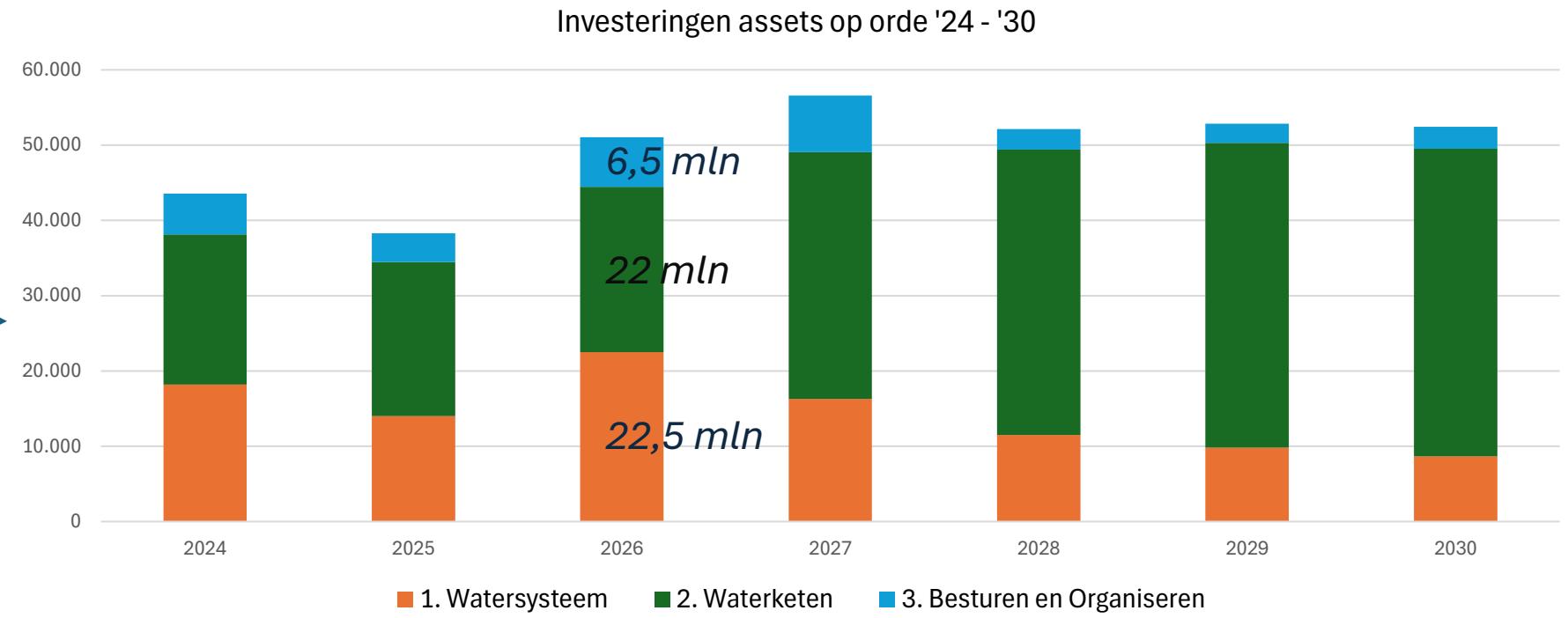
(bedragen x 1 mln)

Waarvan € 41 miljoen wordt afgedekt via subsidies.

*Inzicht in **Assets op orde** per programma (begroting 2026)*

- Watersysteem: 22,5 mln in 2026, kosten nemen af
- Waterketen: 22 mln in 2026, kosten nemen toe

Hieronder vallen ook kosten om te voldoen aan de **waterkwaliteit opgave**

- Besturen en organiseren: 6,5 mln in 2026

2. Inzage in taken en opgaven

2.a wat zijn de wettelijke taken?

Wettelijke taken van een waterschap vanuit Waterschapswet en opgenomen in de omgevingswet

Artikel 1 van de Waterschapswet beschrijft de taken die aan de waterschappen zijn opgedragen:

1. Beheer van het watersysteem
2. De zuivering van stedelijk afvalwater
3. Het voorkomen van schade aan waterstaatswerken door muskus- en beverratten

Omgevingswet

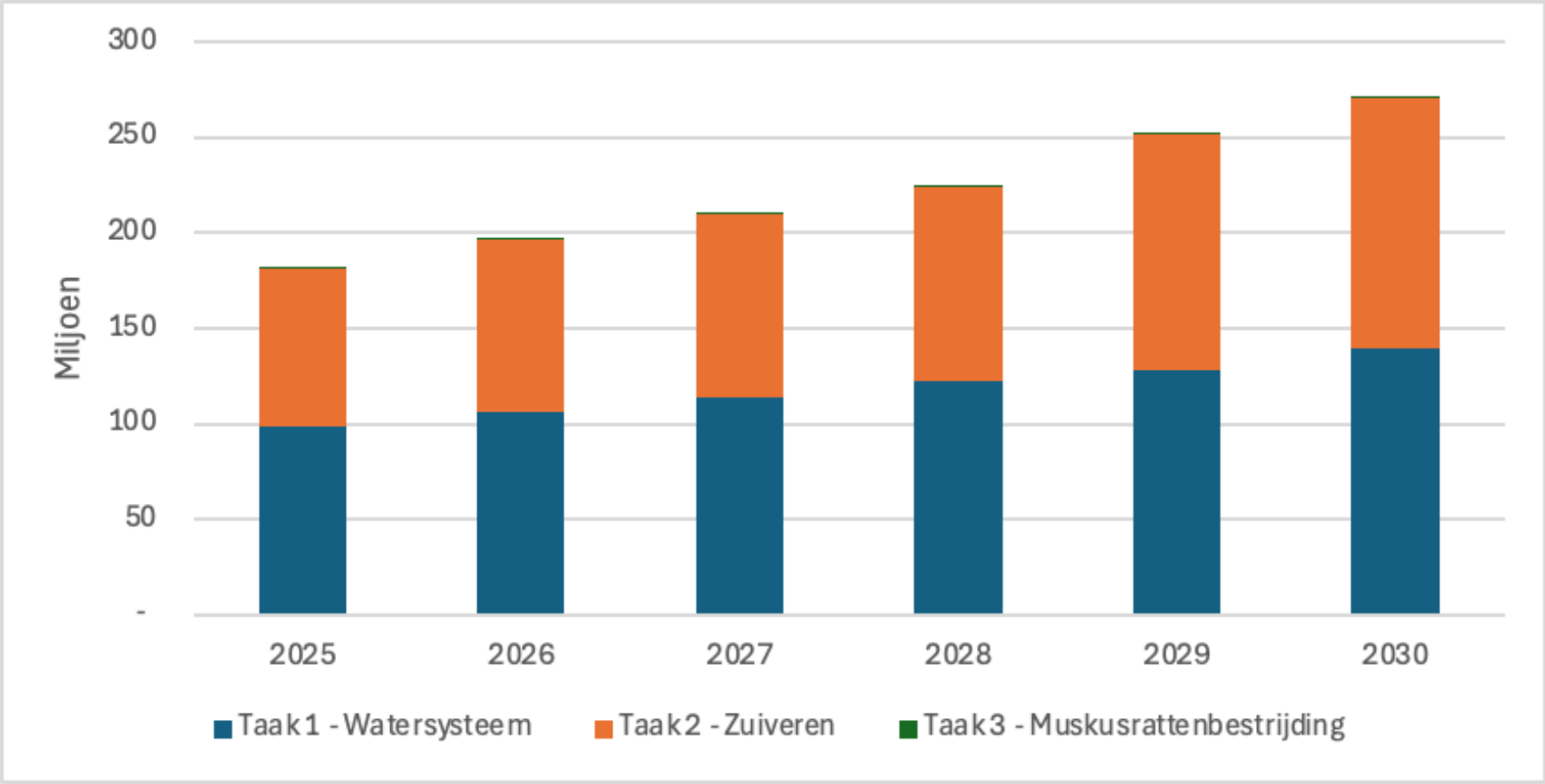
De wettelijke taken van een waterschap worden ook in de Omgevingswet benoemd.

Aanvullend op de Waterschapswet wordt in de Omgevingswet aangegeven hoe deze taken uitgevoerd moeten worden als onderdeel van andere belangen in het fysieke domein

2. Inzage in taken en opgaven

Wat is de verwachte kostenontwikkeling?

Ontwikkeling eindtotalen netto kosten de aankomende jaren:

Opmerking: Muskusrattenbestrijding is minder dan €1 miljoen en daardoor niet zichtbaar

De kosten voor de verschillende taken stijgen van € 200 mln in 2026 naar € 270 mln in 2030

2. Inzage in taken en opgaven

Wettelijk versus bovenwettelijk

- Wettelijke taken vloeien rechtstreeks voor uit artikel 1 van de Waterschapswet. Dit zijn zowel primaire als ondersteunende taken.
  - Ook ondersteunende taken kunnen voortvloeien uit, of begrensd worden door een wettelijke verplichting. Voorbeelden zijn: duurzaamheid en digitale veiligheid.
- Bovenwettelijke taken zijn water gerelateerde taken waarvoor de zorgplicht van het waterschap op grond van de Waterschapswet en de Omgevingswet niet van toepassing is.

2. Inzage in taken en opgaven

wettelijk versus bovenwettelijk

- Zowel binnen de wettelijke als de bovenwettelijke taken is er keuzevrijheid **hoe** deze taken worden ingevuld. Het **wat** ligt vast, maar het **hoe** niet.
- Dat er een zorgplicht is, is wettelijk bepaald. Hoe de zorgplicht wordt ingevuld is niet altijd wettelijk bepaald en daar heeft het waterschap zelf ruimte om deze in te vullen.

2. Inzage in taken en opgaven

Primaire versus ondersteunende taken

- De primaire taken zijn de taken die nodig zijn om 1 op 1 invulling te geven aan de 3 taken uit de waterschapswet.
  - Voorbeelden zijn: Maaien, baggeren, water aanvoeren, water zuiveren via RWZI's, vergunningverlening toezicht en handhaving, muskusratbestrijding, enz.
- De ondersteunende taken zijn de taken die nodig zijn om de primaire taken uit te kunnen voeren binnen wettelijke kaders.
  - Voorbeelden zijn: duurzaamheid, ICT, personeelszaken, digitale veiligheid, belasting innen, bedrijfskleding, wagenparkbeheer, enz

2. Inzage in taken en opgaven

2.b Primaire taken

In de komende dia's gaan we in op de belangrijkste toekomstige opgaven voor het beheren van het watersysteem en de zuivering van stedelijk afvalwater:

2.b Primaire taken – 1. Watersysteem
- een **onderscheid in de wettelijke en bovenwettelijke** taken

2.d Financiële vertaling – 1. Watersysteem
- van de nu bekende opgaven de komende jaren

2.b Primaire taken – 2. Zuiveren afvalwater
- een **onderscheid in de wettelijke en bovenwettelijke** taken

2.d Financiële vertaling – 2. Zuiveren afvalwater
- van de nu bekende opgaven de komende jaren

2.b Primaire taken – 1. Watersysteem

Wettelijke opgave	Bovenwettelijk/hoe
Waterschapswet Het waterschap heeft een wettelijke taak om te zorgen voor een goed werkend watersysteem (omgevingswet) gericht op het voorkomen en beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste in samenhang met het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische waterkwaliteit. Dit leidt o.a. tot taken en verplichtingen op het gebied van klimaatadaptatie en op het gebied van waterkwaliteit (voldoende, schoon, veilig).	**Vanuit watervisie 2050:** • Meer balans tussen droge voeten en het beperken van droogte. Dit betekent dat we niet overal alle functies en grondgebruik kunnen en willen bedienen wanneer deze niet goed aansluiten bij het watersysteem: **water is een leidend principe voor het inrichten en het gebruiken van onze leefomgeving.** • Het grootste en meest geschikte reservoir om water in te bergen is de bodem. Dit betekent **minder diepe en snelle ontwatering en meer aandacht voor het vasthouden van water in de bodem** bij de inrichting en het beheer van het watersysteem.

2.b Vervolg Primaire taken – 1. Watersysteem

Wettelijke opgave	Bovenwettelijk/hoe
4e stroomgebied beheerprogramma (KRW) • Vervolg KRW, elke 6 jaar plan opstellen met als doel verbeteren waterkwaliteit • Beschrijving van wateren, doelen en maatregelen. • Bespreking ambitieniveau peildag 1 april • Planperiode is 2028-2033 Voor de uitwerking van de wettelijke taken zijn er bestuurlijke afspraken gemaakt in het kader van '**Waterbeleid 21e eeuw**' en het **deltaplan Ruimtelijke adaptatie** over klimaatadaptatie die gelden als een beleidskader met bestuurlijke doorwerking	**Vanuit bestuursakkoord 'Noaberschap verbindt' 2023-2027**: • Meer doen om d**roogte en watertekorten voor landbouw, natuur en in steden voorkome**n, dan wel te beperken (inrichting beekdalen en haarvaten-op-peil) • Krachtig inzetten op **verlagen van het (grond)watergebruik** • Focus op **knelpunten Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie** • **Bewustmaken** van anderen op gebied van Water- en bodem sturend • Inzet op convenanten met gemeenten rondom **regenwaterafkoppeling**. • **Verkenning** drinkwaterbedrijven **naar** mogelijkheden **drinkwater beprijzing en zuiveringsheffing drinkwatergebruik**. • Het versterken van de **leefomgeving** voor alle inwoners door middel van het watersysteem (naast eigen beheer en onderhoud).

2.d Financiële vertaling – 1. Watersysteem

	Begroot	Nog niet begroot
Wettelijk	Naast de reguliere kosten voor watersysteembeheer en de bijdrage aan het HWBP is in de huidige investeringsbegroting € 18 miljoen opgenomen voor projecten onder het thema klimaatadaptatie. Voor de uitvoering van het themaplan klimaatadaptatie is t/m 2027 € 535.000 per jaar beschikbaar gesteld Voor het realiseren van de KRW-doelen binnen het watersysteem wordt rekening gehouden met € 10 miljoen aan investeringsmiddelen beschikbaar. Ook is er € 850.000 structureel beschikbaar om te voldoen aan wettelijke opgaven rondom veiligheid, toezicht en handhaving.	Hoe en door wie klimaatadaptatie wordt ingevuld is een bestuurlijke keuze. De ambitie voor klimaatadaptatie kan minimaal worden ingevuld, waarmee er jaarlijks circa € 4 miljoen nodig is. Wanneer er bestuurlijk wordt gekozen om de regie te nemen en klimaatadaptatie gebiedsdekkend uit te voeren, is er jaarlijks circa € 20 - € 40 miljoen nodig, afhankelijk van het tempo. De benodigde investeringen voor 4e Stroomgebied beheerprogramma (vervolg KRW) moeten nog in beeld worden gebracht. (Inschatting = minder grootschalige dan afgelopen jaren)
Boven wettelijk	• € 850.000 structureel voor het uitbreiden van grensmeetpunten (€ 500.000) en voor onderzoeksmatige monitoring (€ 350.000). • € 276.000 (incidenteel, verdeeld over 3 jaar) voor het themaplan Waterkwaliteit.	

2.b Primaire taken – 2. Zuiveren afvalwater

Wettelijke opgave

Waterschapswet
Zorg voor het zuiveren van stedelijk afvalwater

Richtlijn Stedelijk afvalwater
- Nieuwe EU-richtlijn die voorschrijft om microverontreinigingen te gaan verwijderen bij RWZI's;
- RWZI Enschede moet worden aangepast; RWZI Hengelo/Emmen nog onzeker (i.v.m. aantal ve's) evenals lozers op kwetsbaar water (afhankelijk van definitie), bijdragen vanuit industrie zijn onzeker
- Ingang: 1 januari 2025, uitvoering ca 2035

Toenemende problemen met Zeer Zorgwekkende Stoffen
- Kosten onderzoek, aanpak etc.

Bovenwettelijk/hoe

Zuiveren van bedrijfsafvalwater

Vanuit watervisie 2050:
- Zuiveringsinstallaties worden knooppunten voor circulair watergebruik
- Regenwater is geen afvalwater, maar een bouwsteen in de ontwikkeling van een robuust Watersysteem

Vanuit bestuursakkoord 'Noaberschap verbindt' 2023-2027:
- Andere maatschappelijke kosten realiseren door betrekken regionale bedrijfsleven bij bijvoorbeeld: terugwinnen grondstoffen, opwekken energie, effluent als grondstof.
- Meer inzicht op chemische verontreiniging door bij renovatie van RWZI's ervoor te zorgen dat vierde trap later eenvoudig geïntegreerd kan worden.

2.d Financiële vertaling – 2. Zuiveren afvalwater

Begroot	Nog niet begroot

Zorg voor zuiveren afvalwater: zie ook dia 44 Assets op orde

Wettelijk

kosten KRW doelen zuiveren afvalwater

Voor het realiseren van de KRW-doelen waterketen is € 75 miljoen aan investeringsmiddelen beschikbaar.

Richtlijn stedelijk afvalwater

- Inschatting investeringsbehoefte +/- € 12,5 mln per jaar vanaf 2029 (afhankelijk van wettelijke verplichting en ambitieniveau)

Aanvullende ambitie

2.c Ondersteunende taken

Hierbij gaan we in op de belangrijkste toekomstige opgaven:

2.c Ondersteunende taken – 3. Duurzaamheid
- een **onderscheid in de wettelijke en bovenwettelijke** taken

2.d Financiële vertaling – 3. Duurzaamheid
- van de nu bekende opgaven de komende jaren

2.c Ondersteunende taken – 4. Veiligheid
- een **onderscheid in de wettelijke en bovenwettelijke** taken

2.d Financiële vertaling – 4. Veiligheid
- van de nu bekende opgaven de komende jaren

2.c Ondersteunende taken – 5. Datagedreven werken
- een **onderscheid in de wettelijke en bovenwettelijke** taken

2.d Financiële vertaling – 5. Datagedreven werken
- van de nu bekende opgaven de komende jaren

2.c Ondersteunende taken – 6. Organisatie
- een **onderscheid in de wettelijke en bovenwettelijke** taken

2.d Financiële vertaling – 6. Organisatie
- van de nu bekende opgaven de komende jaren

2.c Ondersteunende taken – 3. Duurzaamheid

Wettelijke opgave

Klimaatwet:

- In 2030: reductie van broeikasgassen: **55% minder in 2030**
- In 2050: **100% klimaatneutraal**, met een doel van **100% CO2-neutrale elektriciteit in 2050**.

Richtlijn Stedelijk afvalwater

- Energieneutraliteit: RWZI's moeten in 2045 energieneutraal zijn door zelf hernieuwbare energie op te wekken.

Naar verwachting gaat in de loop van 2026 de **Europese wet inzake circulaire economie** in. Bovendien heeft de Unie van Waterschappen het Grondstoffenakkoord (2017) ondertekend, waarin het streven is vastgelegd om in 2030 50% circulair en in 2050 100% circulair te zijn.

Routekaart duurzaamheid vastgesteld in AB (9-7-2025)

De wettelijke opgaven zijn uitgewerkt in de routekaart duurzaamheid

- Energieneutraal 2033 (volledige productie van hernieuwbare energie)
- Klimaatneutraal 2050 (netto nihil uitstoot van broeikasgassen) met als tussendoelstellingen: 55% in 2030 en 90% in 2040
- Circulair 2050 (netto geen verbruik en verlies van materialen) met als tussendoelstelling: 50% in 2030

Bovenwettelijk/hoe

Vanuit watervisie 2050:

In de watervisie zijn naast de elementen die onder wettelijk al zijn benoemd nog de volgende ambities genoemd:

- Waterschap Vechtstromen is een op duurzame ontwikkeling gerichte partner.
- Zuiveringsinstallaties worden knooppunten voor circulair watergebruik en de productie van energie en grondstoffen.

2.d Financiële vertaling - 3. Duurzaamheid (routekaart)

	Begroot	Nog niet begroot
Wettelijk	Investering en exploitatie t/m 2035 meegenomen in MJV 2026 (t/m 2030 in programmabegroting) • Energieneutraal: volledig opgenomen in MJV en begroting (Uitgangspunt energieneutraal: gesloten business case.) • Klimaatneutraal: Investeringen a € 33 miljoen in de periode 2035-2050 zijn geraamd.	
bovenwettelijk		• Circulair: Beperkt begroot in de MJV. Nog geen beeld. Nulmeting. (Uitgangspunt circulair: niet gedefinieerd.)

(De opbrengsten door investeringen in duurzaamheid e.g. uit terug-geleverde elektriciteit dragen bij aan lagere netto-kosten. Zie MJV 2026. Daarnaast onafhankelijkheid (weerbaarheid) bij mogelijke uitval van leveranties.)

2.c Ondersteunende taken – 4. Veiligheid (fysiek en digitaal)

Wettelijke opgave	Bovenwettelijk/hoe
Op 6 december 2024 is de kamerbrief “Weerbaarheid tegen militaire en hybride dreigingen” verschenen. Deze brief vergroot de urgentie om wettelijke taken in het kader van fysieke en digitale veiligheid uit te voeren. Op grond van Europese en nationale wetgeving worden delen van de waterschapstaken zoals afvalwater en waterbeheer aangemerkt als kritische entiteit waardoor het nodig is om onze digitale en fysieke veiligheid te versterken zodat vitale waterfuncties veilig worden gesteld. De volgende wet- en regelgeving stelt hiervoor de kaders: Digitale veiligheid: 1. Cyberbeveiligingswet (Cbw) als uitwerking van de Europese NIS2 richtlijn treedt naar verwachting in 2026 in werking 2. Wet beveiliging en informatiesystemen (Wbni). Wordt geïntegreerd in de Cbw 3. Baseline informatieveiligheid overheden 2 (BIO2) 4. Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) Fysieke weerbaarheid: 1. Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) als uitwerking van de Europese CER richtlijn 2. Omgevingswet (Ogw) 3. Wet veiligheidsregio’s 4. Cybersecurity implementatierichtlijn (CSIR) en ISO-normen ivm de continuïteit van operationele techniek (OT)	De Unie van Waterschappen heeft niveau 4 als ambitie vastgesteld binnen de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Dit is een niveau waarbij informatiebeveiliging risicogestuurd en voorspelbaar wordt gemanaged.

2.d Financiële vertaling – 4. Veiligheid (fysiek en digitaal)

Wettelijk

Aanvullende ambitie

Begroot	Nog niet begroot
€ 8,4 miljoen aan investeringen (t/m 2030); En structurele exploitatiemiddelen (circa € 1 miljoen). Dit is exclusief de personele kosten	Extra uitgaven worden verwacht voor: • Fysieke veiligheid (ci € 8 mln t/m 2030) • Digitale veiligheid, door snelle ontwikkelingen (nu € 6 mln beschikbaar) • Vitale infrastructuur, indien het waterschap dat wordt (onbekend, € ?)

2.c Ondersteunende taken – 5. Datagedreven werken

Wettelijke opgave

Door steeds digitaler te werken zal er meer moeten worden ingezet om te voldoen aan de wetten rondom digitale veiligheid (zie opgave over veiligheid)

- Aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet
- AI act (Europese verordening)
- Wet digitale overheid (Wdo)
- Wet open overheid (Woo)
- Archiefwet
- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

Unie van Waterschappen
Op basis van de AI act is door de Unie van Waterschappen een AI Kompas vastgesteld. Deze wordt gebruikt als basis voor uitwerking van het AI Beleidskader.
In 2026 vindt er een gesprek plaats met het AB over de ethische vragen irt AI.

Bovenwettelijk/hoe

Vanuit watervisie 2050:
Databeheer en ICT-voorzieningen zijn op orde. We investeren waar nodig in nieuwe
technieken, andere werkwijzen en innovatieve oplossingen die ons en onze partners helpen onze opgaven sneller, slimmer en beter te realiseren.

Vanuit bestuursakkoord 'Noaberschap verbindt' 2023-2027:
Innovaties zijn nodig om opgaven te realiseren en betaalbaar te houden. Daarom continueren we het innovatiefonds (streven is om over minimaal €3 miljoen te beschikken deze bestuursperiode).

Organisatievisie
In de in 2024 vastgestelde organisatievisie is opgenomen dat we digitale mogelijkheden zorgvuldig benutten en dat deze volledig geïntegreerd zijn in ons werk. We zetten in op digitale transformatie, innovatie en vernieuwen. Vernieuwen lukt alleen met een goed fundament.
Deze ontwikkeling is een antwoord op de grote uitstroom van personeel die de aankomende jaren verwacht wordt en de dreigende tekorten op de arbeidsmarkt. Daarnaast wordt ingespeeld op de toenemende mogelijkheden van kunstmatige intelligentie in onze samenleving.

2.d Financiële vertaling – 5. Datagedreven werken

	Al begroot voor 2026	Nog niet begroot
Wettelijk	• Inrichten en beheren DSO • Hebben van of aansluiten bij een E-depot • Implementeren en uitvoeren WOO	Verwachting is dat de uitdagingen/wet- en regelgeving op dit onderwerp blijven toenemen (*'Europe's Digital Decade')* en daarmee ook de wettelijke en aanvullende kosten. De mate waarin is afhankelijk van de ambitie en snelheid waarin dit wordt gerealiseerd. Naast extra personele kosten zal ook het verdienmodel van leveranciers voor de opslag en leverantie van data stijgende kosten met zich meebrengen. Het beheersbaar houden van deze kosten vraag personele inzet.
Aanvullende ambitie	In de begroting 2026 is structureel € 100.000 per jaar gereserveerd voor datagestuurd werken (beleidskeuze). Daarnaast zijn er incidenteel middelen beschikbaar gesteld via de reserve organisatieontwikkeling voor deze opgave.	

2.c Ondersteunende taken – 6. Organisatie (personeel)

Natuurlijke uitstroom komende 10 jaar:

- 1/3^{e} van het personeelsbestand bereikt AOW gerechtigde leeftijd
- Gemiddeld is er een regulier verloop van 6,5% per jaar (incl. werknemers die met pensioen gaan: ca 40 per jaar)
- Als huidige ambitieniveau en manier van werken gehandhaafd blijft, waarbij de begroting verdubbelt, lijkt 50% toename van het personeelsbestand nodig rond 2035 t.o.v. het huidige personeelsbestand (ca 30 per jaar)
- Dat betekent dat er inclusief het reguliere verloop de komende 10 jaar ca 700 medewerkers geworven moeten worden (70 mensen per jaar)

2.d Financiële vertaling – 6. Organisatie (personeel)

Kosten voor 2026:

- **Salaris- en sociale lasten** (€ 69 miljoen)
- **Inhuur derden** (€ 4 miljoen)
- **Overige personeelslasten** (€ 7 miljoen)

Beïnvloedbaarheid:

- Ruim 90% van het personeel heeft een vast contract
    - Maandelijks gemiddeld 8 vacatures openstaan

De verwachting is dat de personeelskosten oplopen wanneer het personeelsbestand groeit. Uitgaande van de groei van de opgaven, zouden deze kosten (inclusief inflatie) kunnen verdubbelen.

Samenvatting 2. Inzage in taken en opgaven

	Wettelijk vs bovenwettelijk	Trends/verwachtingen voor wettelijke taken	Trends/ verwachtingen voor kosten van wettelijke taken
Primaire taken			
Watersysteem	KRW en klimaatadaptatie belangrijke wettelijke taak	Wettelijke taken nemen toe, vooral op klimaatadaptatie	Kosten zullen vooralsnog stijgen maar nog onbekend hoeveel. Verschuiving van aanvoer en afvoer naar vasthouden en sparen. De kosten van maatregelen voor KRW blijven, maar gaan dalen
Zuiveren afvalwater	Grotendeels wettelijk bepaald, boven-wettelijke taken nu minimaal	Wettelijke taken nemen toe door Richtlijn Stedelijk Afvalwater	Zuivering stedelijk afvalwater gaat steeds meer kosten.
Ondersteunende taken			
Duurzaamheid	Grotendeels wettelijk bepaald	Wettelijke taken vragen nog uitwerking	Bij uitstel nemen de kosten tijdelijk af, maar uiteindelijk worden de kosten dan hoger
Fysieke en digitale veiligheid	Grotendeels wettelijk bepaald en aanvullende ambities nog beperkt	Wettelijke taken nemen toe	Kosten zullen stijgen
Data gedreven werken	Nauwelijks wettelijke taken, vooral bovenwettelijk	Wettelijke taken nemen toe	Kosten zullen (initieel) stijgen maar verschuiven/ leiden tot baten

Belangrijke noties – Taken en opgaven (1/2)

- Het overgrote deel van de huidige kosten wordt gemaakt bij de uitvoering van **wettelijke taken**
  - De wettelijke taken zullen **toenemen**. Hoe en wat precies is onzeker, de aanleiding is naar verwachting met name het nieuwe EU/landelijke beleid voor klimaatadaptatie, duurzaamheid/circulair en veiligheid.
  - De bestaande wettelijke taken zullen **in omvang toenemen** door: meer bevolkingsgroei/ bouw, klimaatverandering en door meer druk op de waterkwaliteit
  - We hebben wel de keuze **hoe** we de wettelijke taken uitvoeren
  - Dit alles geldt bij gelijkblijvend uitgangspunten over bijvoorbeeld het bedieningsniveau van functies, opvatting van taken en ongewijzigde werkwijze. Hier is **ruimte voor strategische keuzes**

Belangrijke noties – Taken en opgaven (2/2)

- De **kosten** voor wettelijke taken zullen in ieder geval verder toenemen
- Een groot deel van de (10x10) tariefstijging hebben we **geen invloed** op (inflatie, autonome ontw).
- **Bovenwettelijke taken** zijn (vaak) gericht op kostenbesparing (op termijn), of anticiperen op toekomstige wettelijke taken
- Niet alles hoeven we **zelf** te **doen** (accepteren of overlaten aan samenleving, mede-overheden). Denk aan water en bodem sturend als voorbeeld, waarbij je ook regulerende of kaderstellende instrumenten kunt inzetten.
- Dit proces is **niet uniek** voor Vechtstromen maar raakt alle waterschappen.
- De **(externe) onzekerheden** zijn aanzienlijk en daarop hebben we weinig invloed (bv geopolitieke ontwikkeling).

Vervolgproces
Vechtstromen van de Toekomst

Hoe verder?

- Bespreking thema's, 21 jan 2026
- Eerste verkenning van scenario's: mogelijke toekomsten (Stroomdag 11 feb)
- Aan de slag met fase 2: samen bouwen aan kijkrichtingen (Stroomdag 8 apr)

